

Důvodová zpráva

Ústecký kraj uzavřel dne 31. srpna 2018 se společností OverLine s.r.o. („Overline“) (i) smlouvu o nájmu vozidel – Děčínsko, uveřejněnou v registru smluv pod ID 6094587, a (ii) smlouvu o nájmu vozidel – Ústecko, uveřejněnou v registru smluv pod ID 6095283 („Nájemní smlouvy“). Nájemní smlouvy byly ze strany Ústeckého kraje ukončeny a zanikly s účinností od 30. 4. 2021.

(i) sporné nároky související s Nájemními smlouvami

V souvislosti s uvedenými Nájemními smlouvami mezi stranami přetrvávají nedorešené sporné nároky.

Především se jedná o to, že v období od 1. listopadu 2019 do 29. února 2020 bylo po souhrnnou dobu 441 dnů z důvodu poruch mimo provoz celkem až 9 nízkopodlažních autobusů Solaris Urbino 15LE pronajatých na základě Nájemních smluv. Dle Nájemních smluv měla společnost OverLine v takovém případě povinnost poskytnout srovnatelná náhradní vozidla, anebo neúčtovat nájemné v rozsahu odpovídajícím době neprovozuschopnosti vozidel. Ústecký kraj v daném ohledu zastává pozici, že náhradní vozidla mu poskytnuta nebyla a že za dobu neprovozuschopnosti mělo být uvedeným způsobem sníženo nájemné. Společnost OverLine naproti tomu namítá, že údajně dala kraji k dispozici srovnatelná náhradní vozidla. Za uvedené období proto kraji naúčtovala plné nájemné, které bylo krajem uhrazeno.

Ústecký kraj v dané souvislosti uplatňuje nárok na vydání bezdůvodného obohacení odpovídající společnosti Overline neoprávněně fakturovanému (a Ústeckým krajem zaplacenému) nájemnému ve výši **1.797.720,- Kč. Společnost OverLine daný nárok ze shora uvedených důvodů neuznává a činí jej sporným.**

Na základě Nájemních smluv kraj pronajímal kromě vozidel též 28 odbavovacích zařízení, za což platil společnosti OverLine souhrnnou měsíční odměnu připadající na všechna zmíněná zařízení. Celkem 16 ks takto pronajatých odbavovacích zařízení bylo společnosti Overline ze strany kraje dne 10. 1. 2020 vráceno, avšak daná společnost i po tomto datu navzdory sníženému počtu zařízení v dispozici kraje pokračovala ve fakturaci plné částky měsíční odměny za zmíněná zařízení s tím, že tyto částky byly krajem uhrazeny. Společnost OverLine v daném ohledu namítá, že Nájemní smlouvy stanoví pevnou částku úhrady za pronajatá zařízení, která nepodléhá snížení, a to ani v případě vrácení některých zařízení. Ústecký kraj naopak zastává stanovisko, že předmětná částka měla být proporcionálně snížena v poměru odpovídajícím počtu vrácených zařízení, a že tudíž společnost OverLine fakturovala zmíněné částky za vrácená zařízení neoprávněně.

Ústecký kraj tak v dané souvislosti uplatňuje nárok na vydání bezdůvodného obohacení odpovídající společnosti Overline neoprávněně fakturované (a Ústeckým krajem zaplacené) úhradě za vrácená odbavovacích zařízení, **a to ve výši 490.776,- Kč v souvislosti se Smlouvou o nájmu vozidel - Děčínsko. Společnost OverLine daný nárok ze shora uvedených důvodů neuznává a činí jej sporným.**

Ústecký kraj tedy v souvislosti s Nájemními smlouvami uplatňuje nároky v celkové výši 2.288.496,- Kč. Společnost OverLine byla ze strany kraje dopisem ze dne 15. 3. 2021 vyzvána k úhradě dané částky, což však odmítla a tyto nároky rozporuje. **Uvedené nároky kraje jsou tudíž mezi stranami sporné.**

Společnost OverLine naproti tomu uplatňuje proti Ústeckému kraji v souvislosti s Nájemními smlouvami nárok na úhradu nájemného za užívání vozidel za duben 2021 a úhradu za úkony údržby a oprav vozidel a za poskytnutí IT služeb za březen 2021 **v celkové výši 1.854.614,05 Kč**. Tyto nároky společnosti OverLine nejsou sporné z věcného hlediska (tzn. Ústecký kraj nerozpорије skutečnost, že v dané době pronajímal příslušná vozidla a že za to společnosti OverLine náleželo nájemné a úhrada za služby v dané výši). Ústecký kraj se souhlasem rady kraje dne 7. 4. 2021 a dále dne 20. 4. 2021 provedl proti zmíněným pohledávkám jednostranné započtení části svých shora zmíněných pohledávek souvisejících s Nájemními smlouvami (viz shora). **Dle stanoviska Ústeckého kraje tedy zmíněné pohledávky Overline v důsledku uvedeného započtení zanikly.** Společnost OverLine uvedené započtení neuznává s argumentací, že k započtení byly na straně kraje použity neexistující pohledávky. V rámci průběžné komunikace mezi stranami vyzvala společnost OverLine kraj k úhradě shora zmíněné částky a dále prostřednictvím předžalobní výzvy ze dne 27. 4. 2021 pohrozila kraji zahájením soudního sporu pro případ, že její tvrzené nároky nebudou uspokojeny.

Společnost Overline nad rámec shora zmíněných vyfakturovaných částek dále vůči kraji nárokuje doplatek úhrady za poskytnutí IT služeb v souvislosti se Smlouvou o nájmu vozidel – Ústecko. Dle tvrzení OverLine měla být dle uvedené smlouvy Ústeckému kraji fakturovány platby za správu dat, evidenci, aktualizaci, zasílání dat do clearing, provoz WinAD a licence v oblasti Ústecko, přičemž rozdíl má dle společnosti OverLine za následek dluh na straně Ústeckého kraje ve výši 251.504,55 Kč. Ústecký kraj s danou interpretací smlouvy nesouhlasí, a i tento nárok je tedy mezi stranami předmětem sporu.

Sporné nároky společnosti OverLine související s Nájemními smlouvami tedy činí částku 2.106.118,6 Kč. Dále zůstávají neuhrazené faktury OverLine za údržbu a servis vozidel a IT služby za měsíc duben 2021 ve výši 106.094,16 Kč.

(ii) návrh společnosti OverLine na narovnání sporných nároků souvisejících s Nájemními smlouvami

V návaznosti na jednání mezi stranami proběhlá v květnu 2021 předložila společnost OverLine zástupcům Ústeckého kraje návrh na komplexní narovnání zmíněných sporných nároků souvisejících s Nájemními smlouvami.

V rámci uvedeného narovnání by společnost OverLine **uznala nárok Ústeckého kraje na snížení nájemného** za období od listopadu 2019 do února 2020 z důvodu shora popsané neprovozuschopnosti autobusů typu Solaris, a to v rozsahu částky 898.860,24 Kč.

Dále je společnost Overline ochotna se vzdát svého tvrzeného nároku na navýšení úhrady za IT služby dle Smlouvy o nájmu vozidel – Ústecko (cca 251 tis. Kč) za předpokladu, že se Ústecký kraj v odpovídajícím rozsahu vzdá části svého tvrzeného nároku na snížení úhrady IT služeb v souvislosti s vrácením odbavovacích zařízení. Ve výsledku je společnost OverLine v rámci této sporné položky ochotna uznat kladné saldo ve prospěch Ústeckého kraje v rozsahu částky **232.499,08 Kč**.

Ze shora uvedeného plyne, že společnost OverLine je v rámci návrhu narovnání připravena uznat sporné pohledávky Ústeckého kraje v souhrnné výši 1.131.359,32 Kč a zároveň se vzdát svých sporných nároků z IT služeb ve výši cca 251 tis. Kč.

V rámci narovnání by pak rovněž došlo k vypořádání nároků společnosti OverLine týkajících se nájemného a úhrady za služby za měsíce březen a duben 2021, a to tak, že jejich úhrada ze strany kraje by byla snížena o rozsah nároků kraje uznaných v rámci narovnání ze strany společnosti OverLine. Ústecký kraj by tedy společnosti OverLine z titulu zmíněného nájemného a služeb uhradil nikoliv plnou částku 1.854.614,05 Kč, ale sníženou částku ve výši 723.254,73 Kč (nad rámec uvedeného narovnání by Ústecký kraj dále společnosti OverLine uhradil částky úhrady za poskytování IT služeb a úkony údržby a oprav za měsíc duben 2021).

V případě, že by ke shora zmíněnému narovnání nedošlo, společnost OverLine by se patrně se svými tvrzeními nároky obrátila na soud, což již avizovala v příslušné předžalobní výzvě.

Vyhlídky na úspěch Ústeckého kraje v takovém sporu by závisely zejména na tom, zda a v jakém rozsahu by se podařilo prokázat výskyt a povahu závad pronajatých vozidel, a dále to, že tyto závady byly vůči společnosti Overline včas reklamovány. Povaha a rozsah uvedených závad by se také mohly stát předmětem odborného technického posouzení ze strany znalce, jehož výsledek nelze s jistotou předvídat. Nelze vyloučit, že předmětem relativně složitého dokazování by se stala též otázka, zda společnost OverLine namísto neprovozuschopných autobusů Solaris poskytla či byla připravena poskytnout náhradní vozidla a zda tato vozidla byla z hlediska technických či užitných parametrů srovnatelná s těmi neprovozuschopnými. I tato otázka by se mohla stát předmětem znaleckého přezkumu s výsledkem, který rovněž nelze s jistotou předvídat.

S určitým právním rizikem je spojeno také provedené započtení provedené ze strany Ústeckého kraje, a to v kontextu ustanovení § 1987 odst. 2 občanského zákoníku, které zakazuje jednostranný zápočet proti nejistým nebo neurčitým pohledávkám. Z rozhodnutí velkého senátu Nejvyššího soudu ve věci sp. zn. 31 Cdo 684/2020 ze dne 9. 9. 2020 sice plyne, že pohledávky z téhož právního vztahu lze zpravidla jednostranně započíst, avšak tento závěr neplatí bezvýhradně. Nejvyšší soud připustil, že v určitých situacích, zejména pokud by existovaly podstatné rozdíly v důkazní náročnosti mezi započítávanými pohledávkami, a pohledávka použitá k započtení by navíc byla objektivně spornou, by jednostranné započtení přípustné být nemuselo. Ústecký kraj navíc zčásti přistoupil k započtení pohledávek souvisejících se Smlouvou o nájmu vozidel - Děčínsko proti pohledávkám společnosti OverLine souvisejícím se Smlouvou o nájmu vozidel - Ústecko. I když jsou obě smlouvy z hlediska své věcné náplně a obsahuje prakticky totožné (takže by se z věcného hlediska daly považovat za jeden smluvní vztah), zvyšuje uvedená skutečnost riziko, že by započtení nemuselo být soudem posouzeno jako přípustné. V případě, že by soud označil započtení za nepřípustné, nezbylo by Ústeckému kraji, než své pohledávky, které použil k započtení, vymáhat vůči společnosti OverLine soudní cestou.

Se soudním sporem (či více soudními spory, viz výše), případně navazujícím exekučním vymáháním pohledávek by byly spojené určité náklady (např. na soudní poplatek) a výrazná administrativní a časová zátěž. Vzhledem k relativně nízké výši pohledávky, o kterou by se kraj soudil, nelze vyloučit, že **souhrnné náklady na vymáhání by v konečném důsledku mohly tvořit významnou část dané pohledávky nebo ji dokonce přesáhnout. V daném ohledu je navíc nutno zohlednit nejistotu na straně kraje ohledně výsledku sporu a související časové ztráty.**

Ze všech shora uvedených důvodů se varianta spočívající v narovnání, v jejímž důsledku by kraj dosáhl uznání svých ze strany společnosti OverLine rozporovaných pohledávek

souvisejících s Nájemními smlouvami v rozsahu částky 1.131.359,32 Kč (nad rámec toho by se OverLine vzdala svých sporných nároků v částce cca 251 tis. Kč), jeví z hlediska Ústeckého kraje jako účelnější a hospodárnější, než pokračování ve sporu se společností OverLine.

V důsledku narovnání tedy dojde k uznání sporných nároků kraje souvisejících s Nájemními smlouvami ve výši 1.131.359,32 Kč. Ve zbývající části (tzn. v rozsahu částky 1.157.136,68,- Kč) se kraj svých sporných nároků souvisejících s Nájemními smlouvami vzdá (zároveň se i společnost OverLine vzdá části svých sporných nároků, viz shora). Jednalo by se však o vzdání se pohledávek, které jsou protistranou aktivně rozporovány, a jejichž uplatňování soudní cestou by v případě neuzavření narovnání bylo spojeno se shora popsanými nejistotami, riziky a náklady.

Dle § 36 písm. e) zákona č. 129/2000 Sb., *o krajích (krajské zřízení)*, platí, že zastupitelstvu kraje je vyhrazeno rozhodování o vzdání se práva a prominutí dluhu vyšší než 200 000 Kč. **S ohledem na tuto skutečnost je proto zastupitelstvo žádáno o udělení souhlasu se shora popsaným narovnáním, a to ve znění předkládaného usnesení.**